

середовищі, а саме, забезпечує підприємство ключовою інформацією та служить інтересам ефективного управління; рішення про доцільність її ведення керівник повинен ухвалювати виходячи з того, як він оцінює витрати і вигоди від її функціонування.

Список використаних джерел

1. Слюсар Т.М. Розвиток управлінського обліку / Т.М. Слюсар // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку обліку, аудиту, фінансів і менеджменту в агропромисловому виробництві України». – Харків: видавництво ХНАУ, 2008. – С.158
2. Щирба М.Т. Концепція управлінського обліку в Україні / М.Т. Щирба // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. –2012. – Випуск 3. № 29. – С. 140-145.

УДК 338.43.01:658

К.В. ДУДІК, *магістр з обліку і аудиту,
Луцький національний технічний університет*

ГАЛУЗЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Серед істотних факторів економічного поступу сільського господарства набуває виняткового значення відтворення основних засобів. Значний вплив на ефективність використання основних засобів забезпечується рівнем інтенсивності їх відтворення. В останні десятиріччя процес формування та відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств зазнав суттєвих деформацій.

Активна робота науковців України в напрямі формування ринкової стратегії відтворення ресурсного потенціалу АПК дозволила напрацювати окремі теоретичні положення регулювання процесу відтворення основних засобів у сільському господарстві. Так, учений-економіст Г.Г. Кірейцев зазначає, що капітальні вкладення витрат на технічне переозброєння, реконструкцію та створення нових необоротних активів необхідно проводити ра-

зом із витратами на просте та розширене відтворення основних засобів. Болховітінова О. Ю. розглядає проблеми управління процесом відтворення в контексті сучасних економічних і політичних процесів. Наголошує на тому, що пріоритетними у сфері державного піклування, важливе місце посідає активація відтворення основного капіталу, зокрема ефективної реновації – сучасного й повноцінного відшкодування та оновлення елементів основного капіталу на вищій техніко-технологічній основі [3]. Дослідники А.Д. Баранов, О.С. Філімоненков, А.Е. Фукс оновлення основних засобів розглядають його як передумову виходу вітчизняних підприємств із кризи [8]. М.М. Александрова, Н.Г. Виговська, А.М. Поддєрьогін та деякі інші вчені розглядають джерела відтворення основних засобів з погляду класифікації фінансових ресурсів підприємства залежно від об'єкта фінансування [6].

Процес відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств має низку специфічних ознак, зокрема він органічно пов'язаний з темпами науково-технічного прогресу та характером споживання сільськогосподарської продукції і залежить від змін відтворювальної, галузевої, територіальної структури капітальних вкладень, рівнів концентрації і спеціалізації виробництва [2].

Особливості організації амортизаційної політики визначаються й сезонними умовами сільськогосподарського виробництва. Процес праці в часі не завжди збігається із одержанням продукції: праця витрачається впродовж цілого року, тоді як продукцію рослинництва зазвичай одержують у певну пору року. Також, характерними особливостями цього процесу є: поступове списання вартості на витрати виробництва; часткове відтворення вартості в готовому продукті та її нагромадження в грошовій формі; тривалий часовий інтервал, необхідний для оновлення основних засобів у натурально-речовій формі; необхідність здійснення значних розових грошових витрат [7].

При формуванні амортизаційної політики підприємств, головним елементом якої є основні засоби, необхідно визначитися, що входить до цієї категорії. Так, згідно наказу Міністерства аг-

рарної політики України «Про затвердження спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств та Методичних рекомендацій щодо їх застосування» № 701 від 27.09.2007 р., до основних засобів сільськогосподарських підприємств належать земельні ділянки, капітальні витрати на поліпшення земель, будинки, споруди та передавальні пристрої, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар (меблі), інші основні засоби, а також тварини (службові собаки, циркові тварини тощо) та багаторічні насадження (озеленювачі та декоративні насадження на вулицях, площах, у парках, скверах на території підприємства і у дворах житлових будинків, снігозахисні та полезахисні смуги тощо), які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю [5].

Також, необхідною умовою при формуванні амортизаційної політики сільськогосподарських підприємств є здійснення класифікації основних засобів. Сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням і умовами використання об'єктів основних засобів формують їх групи (типи, класи).

Щодо класифікації основних засобів, то необхідно зазначити, що всі об'єкти основних засобів поділяються на виробничі та об'єкти невиробничого призначення. До основних виробничих засобів відносять засоби праці, що тривалий період безпосередньо беруть участь у процесі виробництва продукції, не змінюючи своєї натурально-речової форми. Невиробничі основні засоби функціонують тривалий період і характеризуються поступовою втратою споживчої вартості, проте їх не застосовують безпосередньо у виробничому процесі. Причому під невиробничими основними засобами розуміють капітальні активи, що не використовуються в господарській діяльності суб'єкта господарювання.

Оскільки різні об'єкти основних засобів відіграють неоднакову роль у процесі виробництва, важливе значення має їх поділ на дві основні частини:

- активну, яка безпосередньо бере участь у виробничому процесі й завдяки цьому забезпечує належний обсяг і якість продукції;

- пасивну, що створює умови для здійснення процесу виробництва.

Співвідношення окремих видів (груп) основних засобів, виражене у відсотках до їх загальної вартості на підприємстві, визначає видovu (технологічну) структуру використовуваних засобів праці. За інших однакових умов що більша питома вага активної частини основних засобів, то прогресивнішою й ефективнішою є їх структура.

Разом з тим важливе значення має видова класифікація, згідно з якою основні засоби розподілено на види за ознакою подібності їх функціонального призначення та натурально-речового складу.

Вибір критеріїв і способів класифікації основних засобів на кожному сільськогосподарському підприємстві диференціюється залежно від комплексу та міри впливу на його функціонування різноманітних чинників, серед яких важливе значення, на нашу думку, має рівень спеціалізації ведення господарської діяльності, обсяги виробництва і площа сільськогосподарських угідь, що знаходяться в розпорядженні підприємства тощо.

Як засвідчує практика ведення господарської діяльності, вартість основних засобів сільськогосподарських підприємств, що подається у фінансовій (баланс, примітки до фінансової звітності) та статистичній звітності, досить часто відображена неточно, із значними відхиленнями від реальної або ринкової вартості відповідних об'єктів. Тому при формуванні амортизаційної політики визначення достовірної вартісної оцінки кожного об'єкта необоротних активів є досить важливою та необхідною умовою для формування ефективної системи відтворення основних засобів, оскільки безпосередньо визначає рівень інформативності даних про майновий [1].

Іншою важливою складовою амортизаційної політики є вибір методу амортизаційних відрахувань. Під час вибору методів нарахування амортизації, необхідно враховувати особливості використання основних засобів і потреби підприємства в їх оновленні.

Також важливим під час формування амортизаційної політики врахувати такий елемент, як забезпечення надходження достатніх обсягів та розробку вдалої структури джерел відтворення основних засобів з обов'язковим урахуванням принципу максимізації критеріальної ознаки ефективності використання таких об'єктів та мінімізації ймовірності появи або розвитку додаткових фінансових ризиків [4].

Певну відмінність в організації обліку відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств має й документальне оформлення нарахування амортизаційних відрахувань.

Отже, при формуванні амортизаційної політики на сільськогосподарському підприємстві необхідно враховувати низку теоретичних і методичних питань. Розуміння і прийняття амортизаційної політики має ґрунтуватися не тільки на глибокому і всебічному вивченні ринкового середовища, потенціалу і перспективі розвитку підприємства, нормативної бази діяльності і ведення облікових робіт, а й на інформації, що одержана після проведення аналітичних розрахунків та оцінки наслідків вибору того чи іншого методу амортизаційних відрахувань. При цьому основним критерієм при виборі того чи іншого методу амортизаційної політики повинна бути економічна ефективність, оскільки від прийнятих методів нарахування амортизації залежить своєчасне використання фону на оновлення необоротних активів, що забезпечить ефективне функціонування виробництва.

Отже, амортизаційна політика кожного сільськогосподарського підприємства повинна здійснюватися розумним поєднанням законодавчого регулювання і власної ініціативи підприємства щодо ведення обліку основних засобів, їх відтворення та відображення у фінансовій звітності, враховуючи галузеві особливості. Саме галузеві аспекти здебільшого визначають спектр методологічних та організаційно-технологічних особливостей амортизаційної політики.

Список використаних джерел

1. Агрес О.Г. Основні засоби сільськогосподарських підприємств: стан, класифікація та вартісне оцінювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/dtr/ep/2009_6/files/ekon_06_09_01_Agres.pdf.

2. Алескерова Ю.В. Кредитне забезпечення відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/350798.html>.
3. Болховітінова О.Ю. Роль держави у довгостроковому економічному зростанні / О.Ю. Болховітінова, Б.Є. Кваснюк, С.І. Кіреєв та ін.; [за ред. Б.Є. Кваснюка]. – К.: Ін-т екон. прогноз.; Х.: Форт, 2003. – 436 с.
4. Корчагіна В.Г. Формування облікової політики сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnv/2009_67/67_42.pdf.
5. Про затвердження спеціалізованих форм первинних документів з обліку основних засобів і інших необоротних активів сільськогосподарських підприємств та Методичних рекомендацій щодо їх застосування: Наказ Міністерства аграрної політики України від 27.09.2007 р. № 701 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-info.biz/legal/basehw/ua-wmwucr/index.htm>.
6. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. – 5-те вид., переробл. доповн. – К.: КНЕУ, 2004. – 546 с.
7. Свідєрський Є.І. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2004. - 233 с.
8. Фукс А.Е. Амортизація і оновлення основного капіталу: проблеми теорії і практики / А.Е. Фукс. – К.: КДЕУ, 1996. – 160 с.

УДК 657.221

С.В. ЗЕЛЕНКО, *к.е.н., доцент,*
кафедра обліку і аудиту,

Луцький національний технічний університет

А.С. ГАВРУСЕВИЧ, *магістр,*

Луцький національний технічний університет

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ РІЗНИХ КОРИСТУВАЧІВ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Облікова політика кожного підприємства включає правила, способи, методи, якими керуються працівники бухгалтерської